

രുന്നു. എല്ലാം കാലിയായിരുന്നു. എല്ലാം വിതരണം ചെയ്തു കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

നീതിന്യായവ്യവസ്ഥിതി ആരംഭിച്ചത് അദ്ദേഹമായിരുന്നു. ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ കുർഖ് കാലാലട്ടത്തിൽ നീതിന്യായവ്യവസ്ഥിതി വ്യവസ്ഥാപിതമായി നടന്നിരുന്നില്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹം ആ വ്യവസ്ഥിതി ഹാർത്ത് ഉമറിനെ ഏൽപ്പിച്ചിരുന്നു. ഒരു നിവേദനത്തിൽ പറയുന്നു: ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽¹⁾ ലൈഫയാഫ്ലോൾ അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നും ഭാഗത്തുനിന്ന് നീതിന്യായവ്യവസ്ഥിതി താൻ കൈകാര്യം ചെയ്യാമെന്ന് ഹാർത്ത് ഉമർ⁽²⁾പറഞ്ഞു. ഹാർത്ത് ഉമർ ഒരു വർഷ തേതാളം കാത്തിരുന്നു. എന്നാൽ, ഒരു തർക്കപ്രശ്നവുമായിപോലും ആരും അദ്ദേഹത്തിൽ അടുക്കൽ വന്നില്ല. (താരിഖ് അത്വബാൾ, വാള്യം 2, പേജ് 351, ഭാഗത്തകുതുംബുൽമിയും ബൈയറ്റുത്ത് 2012)

എതെങ്കിലും കലഹമോ പ്രശ്നമോ ഉണ്ടായതുമില്ല. കേസുകളുടെ എല്ലാം നന്നേ കുറവായിരുന്നു. വല്ല കേസും വന്നാൽത്തനെ ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ അവിന് സ്വയം സമയം കണ്ടതുകയും പരിഹരിക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. നീതിന്യായവ്യവസ്ഥിതിയുടെ തലവൻ ഹാർത്ത് ഉമർ ആയിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ സഹായിക്കാനായി താഴെ പറയുന്ന സഹാധാരണകളെ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു:

ഹാർത്ത് അലി⁽³⁾, ഹാർത്ത് മുആദ് ബിൻ ജബത്ത്⁽⁴⁾, ഹാർത്ത് ഉമയ്യ് ബിൻ കഅം ബ്⁽⁵⁾, ഹാർത്ത് സയ്ത് ബിൻ മാബിത്ത്⁽⁶⁾, ഹാർത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ മസ്ലൗദ്⁽⁷⁾. (സൗദിദുന്ന സിദ്ധിവെ അക്ബർ, അബ്ദുബ്ദ മുതർജ്ജിം പേജ് 699-700)

ഹാർത്ത് ഉമർ⁽⁸⁾ പറയുന്നു: ‘അക്കാലത്ത് എത്രമാത്രം ശാന്തിയും സമാധാനവും വിശ്വസ്തതയും ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നാൽ മാസങ്ങൾ കഴിഞ്ഞാലും ഒരു തർക്ക പ്രശ്നവും എന്നെടുത്ത് വന്നിരുന്നില്ല.’

മതവിഡിവേഷണ വകുപ്പിനെ സംബന്ധിച്ച് എഴുതിയിരിക്കുന്നത് ഇപ്പോൾ മാണം: പുതിയ പുതിയ ഗോത്രങ്ങളും ജനസമൂഹങ്ങളും ഇന്റലാമിൽ പ്രവേശിച്ചതോടെ സാഹചര്യമനുസരിച്ച് കർമ്മം സ്വത്രസംബന്ധമായ പുതിയ പ്രശ്നങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് പൊതുമുസ്ലിമീങ്ങളുടെ സൗകര്യത്തിനും സന്മാർഗ്ഗത്തിനുംവേണ്ടി മതവിഡി ഗവേഷണ വകുപ്പ് സ്ഥാപിക്കുകയും ഹാർത്ത് ഉമർ, ഹാർത്ത് ഉമ്മാൻ, ഹാർത്ത് അലി⁽⁹⁾, ഹാർത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ ജബത്ത്⁽¹⁰⁾, ഹാർത്ത് മുଆദ് ബിൻ ജബത്ത്⁽¹¹⁾, ഹാർത്ത് സയ്ത് ബിൻ മാബിത്ത്⁽¹²⁾ എന്നിവരെ ഹത്തവാ നല്കാൻ നിയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ മഹാത്മാക്കൾ മതകാര്യങ്ങളിൽ അഗാധാജ്ഞരും മതാഭിപ്രായം വെച്ചു പുലർത്തുന്നതിൽ അശ്രദ്ധാനുമായിരുന്നു. ഒരു നിവേദനമനുസരിച്ച് ഹാർത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ മസ്ലൗദ്⁽¹³⁾ ഇത്തരത്തിൽ ഹത്തവാ(മതവിഡി)നല്കാൻ നിയോഗിക്കപ്പെട്ടവർത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. ഇവരെക്കുടാതെ മറ്റാർക്കും മതവിഡി പുറംപുരിക്കാൻ അനുവാദമില്ലായിരുന്നു. (അശ്രദ്ധാജ്ഞർ , ബഹീദ് സാജിദ്, പേജ്

182, അൽബാത്ത് പബ്ലിക്കേഷൻസ്, ലാഫോർ 2000)(സൗദിദുന്ന സിദ്ധിവെ അക്ബർ, അബ്ദുബ്ദ മുതർജ്ജിം പേജ് 700)

സുമസ്തർ അമവാ എഴുത്തുകാരുടെ വകുപ്പിനെപ്പറ്റി ഒരു ചരിത്രകാരൻ എഴുതുന്നു: അധുനികകാലത്തെ സാങ്കേതിക പ്രയോഗമനുസരിച്ച് പകർത്തെത്തുകാരൻ സെക്രട്ടറി എന്നാണ് വിളിക്കേണ്ടത്. ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽¹⁴⁾ സെക്രട്ടറി എഴുത്തിരെടുക്കുന്ന നോട്ട്സസ്ലാം(Minutes) എല്ലാ മീറ്റിംഗുകളിലും കേൾപ്പിക്കുമായിരുന്നു. ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽¹⁵⁾ ഒരിലാഹത്ത് കാലാലട്ടത്തിൽ സിവിൽ സംവിധാനം സ്ഥാപിതമായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും സർക്കാർവിധികളും കരാറുകളും എഴുതുന്ന താൻ ചിലരെ പ്രത്യേകം നിയമിച്ചിരുന്നു. എഴുത്തു സേവനങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഹാർത്ത് അബ്ദുല്ലാഹ് ബിൻ അർവം, നബി⁽¹⁶⁾തിരുമെനിയുടെ കാലംമുതലെ നിയമിതനായിരുന്നു. ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽¹⁷⁾ ഒരു കാലത്തും ആ സേവനം അദ്ദേഹത്തിൽ ചുമതലയിലായിരുന്നു. (അധുനിദുന്ന പ്രസാധന ഭാഗ മുഹമ്മദ് സിദ്ധിവീ, പേജ് 194, വിർത്താസ് കരാച്ചി 2002)

ഒരു നിവേദനമനുസരിച്ച് ഹാർത്ത് സയ്ത് ബിൻ മാബിത്താണ് എഴുത്തുജോലി വകുപ്പ് കൈകാര്യം ചെയ്തിരുന്നത്. ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽¹⁸⁾ അടുത്ത് ചിലപ്പോൾ ഹാർത്ത് അലിയോ ഹാർത്ത് ഉമ്മാനോ ഉണ്ണക്കിൽ അവരായിരിക്കും ആ ചുമതല കൈയാളുക. (അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽¹⁹⁾ അധുനിദുന്ന, ഡോക്ടർ അലി മുഹമ്മദ് സലാഹി, പേജ് 162, പ്രസാധന ഭാഗ ഇബ്നുകമുരീദ് ദിമശ്വർ ബൈയറ്റുത്ത് 2003)

സെന്റിക് വിഭാഗം: ഇതു സംബന്ധമായി എഴുതിയിരിക്കുന്നത് ഇപ്പോൾ സംബന്ധിച്ച് എഴുതിയിരിക്കുന്നത്: യുദ്ധാഭ്യർഷി സേനാധിപതികൾക്കും കമാൻഡർ മാർക്കും ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽²⁰⁾യും തുല്യമായിരുന്നില്ല. യുദ്ധസമയത്ത് എല്ലാ മുസ്ലിമീങ്ങളും ഫോലാക്കളെയിരുന്നു. സെന്റിക് വിഭാഗം ശേഖരിക്കുന്നതും മാറ്റുകയും കുറിച്ച് നിർദ്ദേശപ്രകാരം ഭരണകൂടത്തിൽ സാധാരണ ചെലവുകൾ നിവർത്തിച്ചിരുന്നു. യുദ്ധത്തിലെ സെന്റ്രൂലീസ് പ്രവർത്തിചെയ്യും മറ്റും അതിൽപ്പെട്ടു. (അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽²¹⁾ അധുനിദുന്ന, മുഹമ്മദ് ഷുസ്യൻ ഹയ്ക്കിൽ, മുത്തർജ്ജിം, പേജ് 456-457, ഇസ്ലാമി കൃത്യവാന ലാഫോർ)

ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽²²⁾ എന്നും അഭ്യർഷി സേനാധിപതികൾ ചെലവുകൾ നിവർത്തിച്ചിരുന്നു. യുദ്ധാഭ്യർഷി സേനാധിപതികൾക്കും കമാൻഡർ മാർക്കും ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽²³⁾യും തുല്യമായിരിക്കുന്നത്: ‘ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽²⁴⁾ അഭ്യർഷി സേനാധിപതികൾക്കും കമാൻഡർ മാർക്കും ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽²⁵⁾യും തുല്യമായിരിക്കുന്നത്’

ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽²⁶⁾ എന്നും യുദ്ധത്തെ സംബന്ധിച്ച് എഴുതിയിരിക്കുന്നു: യുദ്ധാഭ്യർഷി സേനാധിപതികൾക്കും കമാൻഡർ മാർക്കും ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽²⁷⁾യും തുല്യമായിരിക്കുന്നത്: ‘ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽²⁸⁾ അഭ്യർഷി സേനാധിപതികൾക്കും കമാൻഡർ മാർക്കും ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽²⁹⁾യും തുല്യമായിരിക്കുന്നത്’

ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽³⁰⁾ എന്നും യുദ്ധത്തെ സംബന്ധിച്ച് എഴുതിയിരിക്കുന്നു: ‘ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽³¹⁾ അഭ്യർഷി സേനാധിപതികൾക്കും കമാൻഡർ മാർക്കും ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽³²⁾യും തുല്യമായിരിക്കുന്നത്’

ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽³³⁾ എന്നും യുദ്ധത്തെ സംബന്ധിച്ച് എഴുതിയിരിക്കുന്നു: ‘ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽³⁴⁾ അഭ്യർഷി സേനാധിപതികൾക്കും കമാൻഡർ മാർക്കും ഹാർത്ത് അബ്ദുബ്ദ ബക്ര്⁽³⁵⁾യും തുല്യമായിരിക്കുന്നത്’

